

Llorenç Huguet ha passat del despatx de rector de la Universitat de les Illes Balears al de president de "SA NOSTRA", la primera entitat financera de les Illes, el pes de la qual a l'economia de la nostra comunitat autònoma és indubtable. És a dir, ha

"Aprofundir en la informació ambiental és bàsic"

Sebastià Verd

passat de regir el coneixement a vigilar els doblers, si més no perquè aquests -objectiu prioritari d'una caixa d'estalvis- s'emprin en benefici de la societat. En aquest sentit, hom pot dir que l'estreta col·laboració entre la Universitat i "SA NOSTRA" ha arribat al seu punt àlgid i que, com a conjunció de tot això, dos temes apareixen com a estrelles, les qüestions socials i, relacionades amb aquestes, el medi ambient.

- "SA NOSTRA" va ser la primera entitat que introduí la informació mediambiental com una variant de la conjuntura econòmica. Quin paper juga aquesta informació en la presa de decisions per part de les empreses i de les institucions?

-L'activitat econòmica de Balears se suporta sobre el medi ambient. Bona part de la informació relacionada amb el medi ambient acaba per repercutir, a curt, mitjà o llarg termini, en l'economia de les Balears. Energia, residus, ordenació territorial, conservació d'espais naturals: tots els àmbits estan lligats entre si i, evidentment, tots estan lligats amb l'economia. Per tant, la informació ambiental, objectivament i científica, hauria de considerar-se, i a vegades es fa però no sempre en el bon sentit, en primer ordre en la presa de decisions empresarials i polítiques. D'altra manera, s'avança cap a un escenari de futur que desconeixem i que serà el que tendran els nostres descendents. Per això, hem de posar el nostre granet d'arena per construir i llegar a les futures generacions un món més productiu, més responsable, més professional, però també més just i solidari.

-Una de les iniciatives mediambientals de "SA NOSTRA" és, juntament amb la Universitat, el màster de gestió empresarial sobre qualitat i medi ambient (càtedra UNESCO-"SA NOSTRA"). Quins són els seus objectius?

-La càtedra "SA NOSTRA" per a la gestió empresarial i el medi ambient, adscrita al Departament d'Economia Aplicada de la Universitat de les Illes Balears, va néixer el 1998 arran de la col·laboració entre la UIB i la Caixa de Balears. Així, es va crear la primera càtedra externa a la UIB que, gestionada com una estratègia específica i considerada un projecte pioner, havia no tan sols de refermar la col·laboració entre ambdues institucions sinó identificar les oportunitats de desenvolupament socioeconòmic i cultural de la comunitat balear. Existeix el convenciment que la gestió empresarial inspirada en el model europeu (EFQM) i el medi ambient són dues matèries que, per les singulars característiques de la comunitat balear, es converteixen en estratègia clau per al seu òptim desenvolupament.

-Amb resultats satisfactoris, no?

"El Centre de Recerca Econòmica, creat per "SA NOSTRA" i la Universitat de les Illes Balears, es dedica a la investigació en economia aplicada en els camps del turisme i del medi ambient"

-Sí, sens dubte. Dos anys després, la càtedra "SA NOSTRA" rebia el reconeixement de la UNESCO i es convertia en la primera i única càtedra UNESCO de la UIB. L'organisme internacional distingia amb aquesta acreditació l'activitat docent i investigadora de la càtedra. Un reconeixement que obliga a treballar més que mai, tot impulsant la recerca en matèria de medi ambient i a becar alumnes d'Amèrica llatina per poder cursar les activitats formatives de la càtedra. És en aquest sentit que es va articular el Centre de Recerca Econòmica (CRE) que, a més, dóna l'oportunitat als alumnes de la càtedra a col·laborar en els estudis que es realitzen en el centre.

-Quines són les principals activitats de la càtedra?

-Així, de memòria, jo destacaria el màster en gestió empresarial: qualitat i medi ambient, el d'especialista en gestió empresarial: qualitat i medi ambient i les titulacions d'experts en sistemes de gestió per a la certificació, en sistemes de gestió orientats a l'excel·lència, en protecció de medi ambient i en gestió ambiental a l'empresa.

INFORMACIÓ GLOBALITZADA

-En aquest mateix sentit, com valora la participació de l'entitat en la divulgació dels treballs de Worldwatch Institute?

-La participació, juntament amb Fundació Caixa Sabadell, a la divulgació de documents de referència mundial com ara l'Estat del Món o Signes Vitals suposa, d'alguna manera, una línia complementària al manteniment de la càtedra UNESCO. Es tracta d'actuar localment però sense perdre la visió de globalitat. En aquest sentit, els dos documents citats són de referència obligada per conèixer alguns dels indicadors globals de sostenibilitat mediambiental i social. Quelcom similar passa amb l'Informe sobre Desenvolupament Humà, que anualment publica el Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament. Crec que s'ha de valorar positivament que l'anàlisi regional que cada any feim mitjançant l'Informe Econòmic i Social no perdi aquests referents globals.

Llorenç Huguet i Rotger és el president de "SA NOSTRA", Caixa de Balears. Va néixer a Ferreries (Menorca) l'any 1952. Es llicencià en matemàtiques (1977) i es doctorà en informàtica (1981) per la Universitat Autònoma de Barcelona. El 1980 va acabar la llicenciatura de ciències aplicades a la informàtica i a la gestió industrial a la Universitat Catòlica de Lovaina (Bèlgica). Des del 1977 fins el 1990 fou professor del Departament d'Informàtica de la Facultat de Ciències de la Universitat Autònoma de Barcelona, on, l'any 1988, va obtenir la càtedra de ciència de la computació i intel·ligència artificial. El 1990 es traslladà a la Universitat de les Illes Balears, d'on en fou elegit rector el 1995. Durant el seu mandat com a rector cal destacar l'impuls a l'aplicació de les noves tecnologies a l'educació mitjançant la creació del programa Campus Extens, que arriba a les extensions de Menorca i Eivissa. També de la Fundació Universitat-Empresa de les Illes Balears com un element de connexió amb el sector productiu.

Aquesta col·laboració que es manté des del 1998 (el 2003 es compleixen sis edicions amb la nostra col·laboració) permet apropar un document científic sobre la situació ambiental del món al ciutadà de les nostres illes i en la seva llengua, el català. Es tracta d'un document rigorós, objectiu i, crec, de recomanada lectura per als que prenen decisions.

LA SOCIETAT I LA UNIVERSITAT

-Fins fa molt poc vostè era rector de la Universitat. Ara presideix "SA NOSTRA". Quins són els lligams de les dues institucions respecte de la informació mediambiental, a part del màster universitari que hem comentat anteriorment?

-Fonamentalment a través del Centre de Recerca Econòmica, creat el 2001 per "SA NOSTRA" i la Universitat de les Illes Balears. EL CRE es dedica a la investigació en economia aplicada en els camps del turisme i del medi ambient, també amb una clara vocació interdisciplinària. Per al desenvolupament de les seves investigacions, el CRE manté una estreta col·laboració amb el Departament d'Economia Aplicada de la UIB, del qual aprofita no només el bagatge acumulat al llarg dels anys sinó també la difusió a nivell internacional de la recerca que realitzen els seus membres. S'analitzen, des d'aquesta perspectiva, els aspectes econòmics, socials i ambientals més rellevants per al desenvolupament de les Illes Balears. Mitjançant l'elaboració d'àmplies bases de dades que permeten millorar la informació econòmica disponible, la finalitat del CRE és construir un conjunt d'indicadors sintètics per estimar l'evolució de l'economia balear i donar suport als equips d'investigació de la UIB. La prova d'aquesta àmplia recerca són els articles en revistes i els llibres publicats pels investigadors del Centre, la col·lecció de periodicitat quadrimestral referent a la Conjuntura de les Illes Balears, l'Informe Econòmic i Social, així com altres monografies que edita "SA NOSTRA", Caixa de Balears.

-També col·labora amb les entitats naturalistes de les Illes?

-A través de la convocatòria d'ajuts per a projectes de conservació de la biodiversitat, "SA NOSTRA" dóna suport a les iniciatives de moltes entitats naturalistes, com ara el GOB, la Fundació Jardí Botànic de Sóller, el Museu Balear de Ciències Naturals i la Societat d'Història Natural de les Balears, per citar alguns exemples concrets. D'altra banda, la col·laboració de "SA NOSTRA" a través de la Universitat és molt àmplia; segur que hi ha moltes línies que ara no recordo o que, fins i tot, desconec... De tota manera, seguint amb el que li deia abans, el CRE possibilita que els estudiants de segon i de tercer cicle de la UIB interessats en el món de la recerca realitzin estades en el Centre per tal de participar en els projectes d'investigació que es troben oberts i realitzar activitats formatives en el marc de la càtedra UNESCO/"SA NOSTRA" per a la gestió empresarial i el medi ambient. D'altra banda, la Fundació "SA NOSTRA" i la UIB estam a punt de signar un conveni sobre l'Herbari Virtual de les Illes Balears. Aquesta iniciativa, desenvolupada pel laboratori de botànica de la UIB, permetrà a qualsevol persona accedir a pràcticament tot el catàleg de la flora balear, devers 1.500 espècies, amb informació clara i abundant sobre cada una d'aquestes plantes. A més, també es po-

drà obtenir informació sobre les espècies endèmiques, les espècies protegides, etc.

LA SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ I EL MEDI AMBIENT

-Com a matemàtic i expert en la societat del coneixement, quin és o quin ha de ser el paper de les noves tecnologies en la informació mediambiental?

-La primera Cimera de la Terra de Nacions Unides, celebrada a Estocolm l'any 1972, reclamava que, per protegir el medi ambient era precís protegir l'home, i que, per arribar-hi, era necessari aconseguir l'equilibri entre el creixement econòmic i el manteniment de la qualitat ambiental. De llavors ençà, han passat ja trenta anys i encara veim la necessitat de reclamar aquest paradigma, car no estam segurs d'haver assolit aquest mandat o desig internacional. Avui sabem que aquest deteriorament ambiental du inexcusablement cap al mateix deteriorament de l'ésser humà. La fam, la pobresa, la injustícia social, els desequilibris socioeconòmics... es fan cada vegada més grans, en el nostre planeta; de la mateixa manera, també s'incrementa el risc del canvi climàtic i la deforestació. En aquest panorama, les noves tecnologies són un nou mitjà de comunicació al servei de la societat civil. Això permet crear fronts comuns, difondre informació i coneixement sobre el que passa a un lloc o altre del món i organitzar accions de suport o de reacció. Un exemple són les mobilitzacions antiglobalització, protagonitzades pels moviments socials d'arreu del món.

-S'han desenvolupat projectes concrets? Quins?

-Quant a projectes concrets, val a dir que l'aplicació de les noves tecnologies de la informació a la resolució de problemes mediambientals és generalitzada a tots els àmbits. Per posar un exemple, l'any 2000 "SA NOSTRA" va premiar el projecte d'investigació per a "la implementació d'un sistema expert per a la recuperació paisatgística i el disseny ecològic de zones ambientalment degradades: els torrents de Mallorca". L'equip investigador ha demostrat que, en el camp temàtic del diagnòstic del paisatge i l'anàlisi de la degradació ecològica del territori, resulta adient la utilització dels sistemes d'informació geogràfica (SIG).

-Què són aquests sistemes d'informació geogràfica?

-Són eines informàtiques específiques que ens permeten analitzar, gestionar i representar la informació geogràfica adaptada al paisatge. Altrament, permeten desenvolupar cartografies, avaluar el paper de cada variable mediambiental en la configuració paisatgística i proporcionar un coneixement de la realitat multidimensional. També contribueixen a la recreació d'escenaris virtuals per a la planificació de les actuacions de restauració. L'equip d'investigadors ha emprat aquests instruments informàtics, generats a l'àrea de la intel·ligència artificial, que una vegada estructurats proporcionen respostes als problemes plantejats. L'aplicació dels sistemes experts als problemes mediambientals i paisatgístics es revela com una eina òptima sobretot pel volum d'informació a processar. Aquest projecte, guardonat amb el Premi d'Investigació, integra els sistemes d'informació geogràfica i els sistemes experts en un entorn d'Internet i proporció-

INFORMACIÓ CIUTADANA

-Creu vostè que el ciutadà està prou informat sobre la situació del medi ambient a les Illes Balears?

-El ciutadà sí que està més informat que abans, però el que cal analitzar són les vies d'on li prové aquesta informació, si les fonts són fiables, si la informació és esbiaixada... D'informació, n'hi ha, però no n'hi ha prou amb això. Cal que la gent l'entengui, que tengui capacitat crítica per analitzar-la i veure les repercussions que un fet o un altre pot tenir sobre el medi ambient (i de retruc sobre la seva qualitat de vida). Tot i així, la conservació del nostre entorn continua sent moneda de canvi i, per tant, sotmesa a interessos particulars. Per aquestes raons, la Fundació "SA NOSTRA" té com a objectius prioritaris el foment i el desenvolupament de la cultura i la sensibilització envers les problemàtiques ambientals i socials. En conseqüència, bona part de les accions i de les activitats que es programen als diferents centres de les Balears estan encaminades a assolir aquests objectius. Tot i que el seu grau de consecució és difícil de quantificar, es detecten indicis que ens donen llum sobre el grau de sensibilitat social, cultural i mediambiental de la població. La gent gran, els adults, els joves i els infants són col·lectius que han de poder accedir a aquesta oferta cultural i, per tant, se'ls ha d'apropar fent servir estratègies i plataformes diferents. El Programa d'Activitats Educatives 2003-2004 és una d'aquestes plataformes impulsades des de la Fundació "SA NOSTRA", especialment adreçada als infants i joves de les Balears, els quals, de manera individual i col·lectiva, han de prendre part pel medi ambient, per la cultura i per la solidaritat. Aquest posicionament, davant un món globalitzat, en el qual els desequilibris, la pobresa, la fam, l'homogeneïtzació cultural, la guerra i els desastres ecològics ens afecten directament o indirecta, és la millor aposta per una societat més justa.

na a l'usuari una base de coneixements dels elements que configuren el paisatge, així com pautes ecològiques, constructives i de disseny per a la rehabilitació d'entorns degradats.

LA SOSTENIBILITAT

-L'edició d'enguany del Premi "SA NOSTRA" de recerca es dedica a la "societat de la informació i del coneixement a les Illes Balears: visió actual i idees motor de futur". Un futur que es vol més sostenible. Poden contribuir les noves tecnologies a un entorn més saludable?

-Crec que sí, però no són més que una eina. Bona, però una eina a desenvolupar en totes les seves potencialitats. Però la sostenibilitat requereix quelcom més; la sostenibilitat l'aconseguiran les persones, no les noves tecnologies. S'arribarà a un futur sostenible quan les polítiques que s'emprenguin a totes les escales (mundial, estatal, regional, local,...) hi estiguin clarament encaminades, sense subterfugis ni dobles llenguatges. I s'hi arribarà quan les persones siguem veritablement conscients de la repercussió de les nostres accions quotidianes, del poder que tenim i del risc que correm com a societat si la situació empitjora. Aquest futur, evidentment, haurà de considerar el medi ambient, però també les necessitats socials, sovint estretament relacionades a molts de territoris.

"Les noves tecnologies són una bona eina, però la sostenibilitat requereix quelcom més; la sostenibilitat l'aconseguiran les persones"